

Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı ile Mardin Milletvekili Esat Kemal Aybar'ın, 1312 sayılı Türk vatandaşlığı Kanununa ek kanun teklifi ve Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Vatandaşlık Kanununun 10 ncu maddesine iki fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Türk vatandaşlığı Kanununun 10 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/202, 2/18, 2/264, 2/389)

Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı (1/202)

T. C.

Başbakanlık

28.5.1962

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71-943/1597

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9.5.1962 tarihinde kararlaştırılan «Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

«Bir kişiyi veya bir şeyi bir Devlete bağlayan hukuki ve siyasi bir bağ» olarak tanımlanabilen «tabiiyet» bizde, gerçek kişiler bakımından, 1869 tarihinde kanun konusu olarak ortaya çıkmış ve bu tarihte «tabiiyet» kavramı dinî tesirlerden kurtularak, tamamen lâik esaslar üzerine kaleme alınan Tâbiyeti Osmaniye Kanunnamesi kabul edilmiştir.

Tâbiyeti Osmaniye Kanunnamesi 1 Ocak 1929 tarihine kadar yürürlükte kalmış ve yerini 1312 sayılı Türk vatandaşlığı Kanununa bırakmıştır. Halen yürürlükte olan 1312 sayılı Türk vatandaşlığı Kanununun, gerek muhteva, gerek plân bakımından birçok eksikleri bulunduğu ve özellikle, vatandaşlık hukukunda kabul edilen prensipler bakımından ıslaha muhtac olduğu görülmüştür. Gerçekten, 1312 sayılı Türk vatandaşlığı Kanunu «Herkesin vatandaşlığı olmalıdır; herkesin yalnız bir vatandaşlığı olmalıdır; herkes vatandaşlığını seçmede serbest olmalıdır veya kimseye istemediği vatandaşlık yüklenmemelidir.» şeklinde özetlenebilen vatandaşlık hukuku prensiplerini gereği gibi gözönünde bulundurmamıştır. Öte yandan kanunun bâzi hükümleri arasında tenazurun mevcudolmadığı ve meselâ evlenmenin vatandaşlığa tesiri ile ilgili 13 ncu maddede olduğu gibi, bir müessesenin farklı esaslara dayanılarak düzenlendiği görülmüştür. Ayrıca, vatandaşlıktan iskatla ilgili hükümlerin vatandaşlık hukukunun bugünkü gelişmelerine uymadığını belirtmek icabeder.

1312 sayılı Kanun modern bir vatandaşlık kanununda bulunması gereken Türk vatandaşlığı ile ilgili karar ve işlemler aleyhine yargı yolunun kapatılmıyacağı, vatandaşlığın ispatı ve vatan-

daşlığa alınmanın iptali gibi müesseselere yer vermemiştir. Kanun plân bakımından da başarılı değildir.

Bütün bu sebeplerle vatandaşlık hukuku alanında kabul edilen modern esaslara ve milletlerarası temayüllere uygun yeni bir Türk vatandaşlığı Kanunu hazırlanması zaruri görülmüştür. Tasarımın hazırlanması görevi, Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonunun (C.I.E.C.) Türk Seksiyonuna tevdi edilmiştir.

Adalet, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıkları temsilcileri ile Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden kurulu olan bu seksiyon millî bünyemize uyan ve vatandaşlık hukukunun modern prensiplerini mümkün olduğu kadar aksettirecek olan bir tasarının esaslarını hazırlamış, bu esaslar, 1960 yılında, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dış Münasebetler Enstitüsü tarafından tertibedilen seminerde madde madde tartışılarak olgun bir hale getirilmiştir.

1961 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının vatandaşlıkla ilgili 54 ncü maddesi, 1312 sayılı Kanunun yerine yeni bir Türk Vatandaşlığı Kanununun çıkarılmasını gerektirecek yeniliktedir. Anayasanın bu hükmünü de göz önünde bulunduran Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Türk Seksiyonunun isteği üzerine, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dış Münasebetler Enstitüsü tarafından yeni bir seminer tertibedilmiştir. Bu seminerde, Anayasanın 54 ncü maddesi ve vatandaşlık hukuku prensipleri göz önünde bulundurularak, tasarının yeniden gözden geçirilmesi için bir çalışma komitesi seçilmiştir. Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Türk Seksiyonu ile Dış Münasebetler Enstitüsü üyelerinden kurulan bu komitenin Anayasanın 54 ncü maddesi ile vatandaşlık hukuku prensiplerini göz önünde bulundurarak hazırladığı tasarı adı geçen seminere yeniden sunulmuş ve orada da tartışılarak son şeklini almıştır.

Anayasanın 54 ncü maddesinde Türk vatandaşlık hukuku bakımından yeni olan hükümler şunlardır :

1. 54 ncü maddenin ikinci fıkrası, «Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türktür. Yabancı babadan ve Türk anadan olan çocuğun vatandaşlık durumu kanunla düzenlenir.» hükmünü ihtiva etmektedir. Gereğesinden de anlaşılacağı üzere, Anayasa, bu fıkra ile birbiriyle çatışan iki hüküm koymaktan ziyade, kan esasına dayanılarak vatandaşlığın kazanılmasında genel prensibi vaz'etmekte ve bu prensibi, ana bakımından, kanunla istisnaların konulabileceğini belirtmektedir. Fıkraya göre, Türk anadan doğan ve babası belli olmayan, dolayısıyla babasının vatandaşlığını kazanamayan çocuklar doğumla Türk vatandaşı olacaklardır. Öte yandan, Türk anadan doğup da babasının vatandaşlığını alabilecek durumda olan çocuğun vatandaşlık durumu kanunla düzenlenebilecektir. Türk Vatandaşlığı Kanunu tasarısı, anası Türk, babası yabancı olan çocuğun vatandaşlık durumunu vatandaşlık hukuku prensiplerine uygun olarak düzenlemiş bulunmaktadır.

2. Anayasanın 54 ncü maddesinin 4 ncü fıkrasına göre, «hiçbir Türk vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.» Bu fıkra 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 9, 10 ve 11 nci maddelerinde düzenlenen ıskat müessesesini «Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemde bulunma» ölçüsüne tabi tutmuştur. Artık, «Beş sene konsolosluga müraa'at etmemek veya memleket dışında Hükümeti tenkid eden yazılar neşretmek» bir kişinin, en önemli hakkı olan vatandaşlıktan mahrum edilmesi sonucunu doğurmayacaktır.

Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı, Anayasada kullanılan «Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemde bulunma» ölçüsünü iki şekilde uygulamıştır. 25 nci maddede vatana bağlılıkla bağdaşmayacağı tesbit edilen bazı eylemlerin yapılması halinde ilgilinin Türk vatandaşlığını kaybettğine karar verilebileceği kabul edilmiştir. Maddede sayılan hallerden ilk beşi, hem doğumla Türk vatandaşı olan, hem de Türk vatandaşlığını sonradan kazanan kişiler hakkında uygulanabilecektir. Maddede gösterilen son hal ise, sadece Türk vatandaşlığını sonradan kazanan kişiler hakkında uygulanabilecektir.

Öte yandan, 6 ncü maddede, yurt dışında bulunup da, Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış emniyeti aleyhine faaliyette bulunan ve hakkında Türkiye'de ceza kavuşturması yapılmasına imkân bulunamayan ve yurda dönmesi için yapılan davete belirli bir süre içinde mazeretsiz olarak ic-

bet etmiyen «müktesep» vatandaşların Bakanlar Kurulu kararı ile vatandaşlıktan çıkarılabileceği öngörülmüş ve bu hükmün, savaş halinde, «anasıl» Türk vatandaşı olanlar hakkında da uygulanabileceği kabul edilmiştir.

Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı, kaybettirme ve çıkarma müesseselerini sebeplerdeki ağırlık bakımından olduğu gibi sonuçlar bakımından da farklı şekilde düzenlenmektedir. Gerçekten, 85 nci madde gereğince Türk vatandaşlığını kaybettiğine karar verilen kişi Türkiye'yi terke ve mallarını tasfiyeye mecbur tutulmayacaktır. Ayrıca, böyle bir kimsenin, tasarının Türk vatandaşlığının kazanılması ile ilgili hükümlerinden faydalanarak Türk vatandaşlığını yeniden kazanması da mümkündür.

Buna karşılık, 26 nci madde gereğince vatandaşlıktan çıkarılan kişinin Türkiye'de bulunan malları Hazinece tasfiye edilecek ve bu gibiler Türkiye'de yerleşmemek ve genel hükümlere tabi olmak şartıyla Türkiye'ye gelebileceklerdir. 26 nci madde gereğince Türk vatandaşlığından çıkarılan kimseler, hiçbir şekilde, yeniden Türk vatandaşlığını kazanamazlar. Aynı madde, vatandaşlıktan çıkarma kararının ilgiliye tebliğinden veya Resmî Gazete ile yayımlanmasından önce Türkiye'ye dönenler hakkında vatandaşlıktan çıkarma işleminin durdurulacağı hükmünü ihtiva etmektedir. Bütün bu hükümlerden anlaşılacağı gibi, tasarıda, kaybettirme ve çıkarma, vatandaşlık hukukunda kabul edilen son temayüllere göre düzenlenmiş bulunmaktadır.

Anayasanın 54 ncü maddesinin son fıkrası, vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolunun kapatılamıyacağı hükmünü ihtiva eder. Bu fıkra, Anayasanın 114 ncü maddesi ile birlikte ele alınmış ve Türk vatandaşlığı kanunu tasarısında Türk vatandaşlığı ile ilgili olarak alınan her türlü kararlar aleyhine yargı yolunun kapatılamıyacağı esası kabul edilmiştir. (Madde 41) Böyle bir hüküm hukuk Devleti prensibinin tekrarından başka bir şey değildir.

Üç yıla yakın bir süredir ilim adamlarımız ve tatbikatçılarımız tarafından tartışılarak uygun bir hale getirilen Türk vatandaşlığı kanunu tasarısının esasları şöyledir :

I - Tasarıda vatandaşlık hukukunun aşağıdaki ana prensipleri göz önünde tutulmuştur : -

1. «Herkesin vatandaşlığı olmalı ve vatansızlığa yer verilmemelidir.» prensibi.

Vatansızlık alanında yapılan milletler arası çalışmalara ve vatansızlığı kaldırmak konusunda 1961 yılında Birleşmiş Milletlere kabul edilen sözleşme hükümlerine de paralel olarak, tasarı, iptal (Madde 24), kaybettirme (Madde 25), ve çıkarma (Madde 26) dışında, vatansızlığı önleyecek hükümler ihtiva eder. Bu hükümler şu şekilde sıralanabilir :

A) Tasarıda, Türk vatandaşlığının kazanılmasında, prensip itibarıyla, kan esası benimsenmiş olmakla beraber, vatansızlığı önlemek amacı ile, 4 ncü maddede, Türkiye'de doğup da ne ana ve ne de babasının vatandaşlığını doğumla kazanamayan çocukların (toprak esasına göre) Türk vatandaşı olacakları kabul edilmiştir.

B) Vatandaşlığa alınmanın iptali (Madde 24), kaybettirme (Madde 25) ve çıkarma (Madde 26) hükümleri saklı kalmak üzere Türk vatandaşlığının kaybında ilgilinin vatansız duruma düşmesini önleyecek hükümler kabul edilmiştir. Meselâ, Türk vatandaşlığından çıkmak isteyen kişi, başka bir devlet vatandaşı değil ise, çıkma belgesinin, ilgili yabancı bir devlet vatandaşlığına girdiğini bildirir belgeyi gösterdiği anda verileceği (Madde 22) ve çıkarma belgesinin verilmesi ile Türk vatandaşlığının kaybedileceği (Madde 23) hükmüne bağlanmıştır. Bununla beraber 23 ncü maddenin 2 nci fıkrası ile, 3 yıllık bir süre içinde çıkarma belgesinin alınmaması halinde, vatandaşlıktan çıkmasının kesinleşeceği kabul edilmiştir. Bu süre içinde, ilgilinin her halde bir vatandaşlığa geçebileceği düşünülmüştür.

Aynı şekilde, vatandaşlığın seçme hakkı ile kaybedilmesinde, seçme hakkının kullanılması ilgiliyi vatansız kılacak ise, bu hakkın kullanılamıyacağı kabul edilmiştir. (Madde 27 ve 28).

Yine tasarıya, Türk vatandaşlığını kaybeden ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybedeceklerin vatansız duruma düşmemelerini sağlayan hükümler konulmuştur. (Madde 30, 32, 36 ve 37).

2. «Her kesin yalnız bir vatandaşlığı olmalıdır.» prensibi.

«Vatandaşlığın baba bakımından kazanılmasının esas oluşu» ve «Türk vatandaşlığını seçme hakkının tanınması» gibi daha kuvvetli esasların kabulü dışında tasarı, seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığından ayrılma imkânını tanımak (Madde 27), çifte vatandaşlar hakkında kaybettirme hükmünün uygulanabileceğini (Madde 25) ön görmek suretiyle çok vatandaşlığı ortadan kaldıracak hükümler ihtiva etmektedir.

3. «Herkes vatandaşlığını seçmede serbest olmalıdır veya hiç kimseye istemediği bir vatandaşlık verilmemelidir.» prensibi.

Kişinin, vatandaşlık bağı ile bağlı olacağı devleti serbestçe seçmesi ve kendisine istemediği bir vatandaşlığın verilemeyeceği şeklinde özetlenebilen bu prensip tasarınn birçok maddelerinde yer almıştır. Bu prensibi gerçekleştirmek amacı ile gerek vatandaşlığın kazanılması gerek kaybı bölümlerine «seçme hakkı» ile kazanma (Madde 17 ve 18) ve «Seçme hakkı ile kayıp (Madde 27 ve 28)» şeklinde iki ayrı paragraf ithal edilmiştir.

Öte yandan evlenmenin vatandaşlığa tesiri düzenlenirken, vatansız olan veya evlenmekle vatansız duruma düşen yabancı kadının Türkle evlenmesi hali dışında, evlenmekle Türk vatandaşlığının kazanılması kadını bu konudaki müpet beyanına tabi tutulmuştur. (Madde 15) Evlenme ile Türk vatandaşlığının kaybında da, vatansız duruma düşmemek şartıyla, müspet beyan esas kabul edilmiştir. (Madde 19).

Tasarıda, vatandaşlıktan çıkmak isteyenlere, kanuni şartlar mevcut ise, izin verilebileceği esası da kabul edilmiştir. (Madde 20 ve 23).

II - Tasarıda Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybı iki ayrı bölümde açık bir şekilde düzenlenmiştir:

1. Türk vatandaşlığının kazanılması.

Tasarının Türk vatandaşlığının kazanılması başlığını taşıyan birinci bölümü 4 ana paragrafa ayrılır. Türk vatandaşlığının kanun yolu ile kazanılması birinci paragrafta ele alınır.

Bu paragrafta, Türk vatandaşlığını kan, toprak esaslarına göre evlenme ile kazanılması, vatandaşlık hukukunun yukarıda belirtilen prensiplerine uygun olarak düzenlenmiştir. Ayrıca vatansız olan veya anası, babası bulunmayan veya nerede olduğu bilinmeyen küçüğün bir Türk tarafından evlâthğa alınmakla Türk vatandaşlığını kazanacağı esası da kabul edilmiştir. (Madde 3)

Bu maddeye «anası, babası bulunmaz veya nerede olduğu bilinmezse» ibaresi, daha çok, bu şekilde olup da, Türkiye'ye sığınan mültecilerin yarılarında Türkiye'ye gelen küçüklerin, bir Türk tarafından evlâthğa alınmakla, Türk vatandaşlığını kazanmalarını sağlamak amacı ile konulmuştur.

Evlenme ile Türk vatandaşlığının kazanılmasında, evlenmelerin vatandaşlığa tesiri konusu tasarıya alınmamıştır. Konunun, İsviçre'de olduğu gibi vatandaşlık kanununda değil de, Medeni Kanununun tadilinde ele alınarak, «Vatandaşlığa alınma ile ilgili hükümleri bertaraf etmek üzere yapılan evlenmelerin bâtil olduğunu bildirir bir hükmün, Medeni Kanununun 112 nci maddesine ilâve edilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması 1312 sayılı Kanundakinden, daha açık olan hükümlerle düzenlenmiştir. (Madde 6 ve 7) Ayrıca, 26 nci madde hükmü saklı kalmak üzere, Türk vatandaşlığını kaybedenlerin, ikamet şartı aranmaksızın Türk vatandaşlığına alınabilecekleri kabul edilmiştir. Çıkarma (Madde 26) dışında diğer kayıp halleri, özellikle kaybettirme Türk vatandaşlığının yeniden kazanılmasına mâni olmayacaktır.

III neü paragrafı teşkil eden 12 ve 13 neü maddeler seçme hakkıyla kazanmayı düzenlemektedir. Süresi içinde seçme hakkını kullanamayan kişilerin 8 nci madde uyarınca yeniden vatandaşlığa alınmaları da mümkündür.

IV neü paragrafı teşkil eden 14 - 18 nci maddeler, vatandaşlığı kazanmanın sonuçlarını düzenler. Bu maddeler vatandaşlık hukukunun yukarıda belirtilen genel prensiplerine uygun olarak kaleme alınmıştır.

2. Türk vatandaşlığının kaybı :

Tasarının ikinci bölümünü teşkil eden Türk vatandaşlığının kaybı, Anayasanın 54 neü mad-

desinin Türk vatandaşlığının kaybı ve Türk vatandaşlığından çıkarma ile ilgili fıkraları ve vatandaşlık hukukunun genel prensipleri göz önünde bulundurularak kaleme alınmıştır.

Bölümün birinci paragrafında kanun yolu ile kayıp adı altında, evlenmenin Türk vatandaşlığının kaybına tesiri ele alınmıştır. 19 ncu madde ile, yabancı ile evlenen kadının, vatansız kal-mamak şartı ile bu konuda beyanda bulunarak Türk vatandaşlığından ayrılabilceği esas ka-bul edilmiştir.

II nci prağraf yetkili makam kararı ile kaybı düzenler.

Bu paragrafta vatandaşlıktan çıkma, vatandaşlık hukuku prensiplerine uygun olarak kaleme alınmıştır. (Madde 20 - 23) Yine aynı paragrafta vatandaşlığa alınma kararının iptali düzenlen-mektedir. (Madde 24) 24 ncu maddede iptal şartları mevcudolsa bile, ilgilinin Türk vatandaşlığı-na alınmasından başlayarak 5 yıl geçtikten sonra, vatandaşlığın iptaline karar verilemeyeceği kabul edilmiştir.

Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler adı altında ele alınan kaybettirme ve çıkarma, yu-karda Anayasanın 54 ncu maddesi ile birlikte incelenmiş bulunmaktadır. Bu sebeple burada ye-niden ele alınmayacaktır.

Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığından ayrılma ile ilgili olan III ncu paragraf vatandaşlık hukuku prensiplerine uygun olarak kaleme alınmıştır. (Madde 27 - 28)

IV ncu paragraf kaybın sonuçlarını düzenlemektedir. Çıkarma dışında her ne şekilde olursa olsun Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler genel olarak yabancı müamelesine tabi tutulacaklar-dır. (Madde 29) Bu paragrafta Türkiye'de ikamet, eş, çocuklar ve malları bakımından kaybın sonuçları, son temayüllere uygun olarak kaleme alınmıştır.

III ncu Türk vatandaşlığının ispatı ve yargı yolu ;

Tasarımın III ncu bölümü, Türk vatandaşlığının ispatı ve yargı yolu ile ilgili hükümleri ihti-va etmektedir.

38 nci madde, Türk vatandaşlığının ispatının her hangi bir şekle tabi olmadığı ve bu husus-ta serbest delil sisteminin kabul edildiği belirtilmiştir. Bununla beraber, aynı maddede sayılan resmî kayıt ve belgelerle benzerleri, ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil edecektir.

39 ncu madde gereğince, resmî makamlarca bir kimsenin Türk vatandaşı olup olmadığı hu-susunda tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus İçişleri Bakanlığında sorulacaktır.

40 nci madde, yargı organları önünde bir kimsenin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eden belgelerin doğru olmadığı iddia edildiği veya bu konuda ilgili organ tarafından tereddü-de düşüldüğü takdirde, bu hususun İçişleri Bakanlığında sorulacağı ve bu bakanlık tarafından verilen karar aleyhine Danıştaya başvurulmadığı takdirde Bakanlık kararının kesinleşeceği ka-bul edilmiştir. Danıştaya başvurulduğu takdirde bakılmakta olan dâva Danıştay kararına kadar durdurulacaktır. Danıştayın bu konuda vereceği karar, dâvaya bakmakta olan mahkemeyi bağ-hyacaktır.

40 nci maddede kabul edilen bu esas, Türk idari kaza sistemine uygun olduğu gibi, vatan-daşlık konusunda çeşitli yargı organları arasında farklı kararların alınmasını da önliyecektir. Maddedeki süreler işlerin süratli bir şekilde halledilmesini temin içindir.

41 nci madde Türk vatandaşlığı hakkında idari makamlarca verilen karar ve işlemler aleyhi-ne yargı yolunun kapatılamıyacağı hükmünü ihtiva etmektedir.

Tasarımın bundan sonraki kısımları çeşitli hükümlerle son hükümleri ihtiva etmektedir. Tasa-rımın sonuna iki geçici madde ilâve edilmiştir. Bu geçici maddelerden biri Millî Mücadeleyi ta-kiben 1930 yılının sonuna kadar yurt dışına çıkan ve bugüne kadar akıbetleri belli olmayan ve nüfus kütüklerine kayıtlı oldukları için hukukan vatandaşımız bulunan kimselerin, kanunun yü-rürlüğe girdiği tarihte Türk vatandaşlığını kaybedecekleri hakkındadır. İkinci geçici madde, Tabiiyeti Osmaniye Kanunnamesi ile 1912 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre vatandaşlıktan iskat edilenler hakkında, bu kanunun yürürlüğe girmesinden başlayarak bir yıl içinde 8 nci madde hükmünün uygulanabileceğini tesbit etmektedir.

Mardin Milletvekili Esat Kemal Aybar'ın 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa ek kanun teklifi (2/18)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa ek olarak hazırladığım kanun tasarısı mucip sebebi ile birlikte takdim edilmiştir.

Gereğine müsaade ve delâletlerinizi saygı ile arz ederim.

4 . 12 . 1961
Mardin Milletvekili
Esat Kemal Aybar

1312 sayılı Kanuna ek kanun tasarısının mucip sebebidir.

1941 - 1942 - 1943 yıllarında Doğu ve Güney - Doğu vilâyetlerimizde ekinlere musallat olan süne hasarları sebebiyle köylülerimiz yiyecek hububatı temin edememiş ve bu bölgelerde tam mânasiyle kıtlık başgöstermiştir.

Mıntakada geçimi temin edebilecek her hangi bir sınai tesis yoktur.

Maîyetlerini temin edemiyen birçok vatandaşlarımız Suriye ve diğer komşu devletlere hicret etmek mecburiyetinde kalmış ve oralarda geçirdikleri müddetin bâzı zaruretler altında uzamasıyla vatandaşlıktan iskat edilmişlerdir. Bu kabil vatandaşlarımızdan Anavatana dönmek isteyenler çoktur.

Yukarda bahsedilen kanuni mânia karşısında Anavatana dönmek imkânının bağışlanması hakkaniyete uygun düşecektir.

MARDİN MİLLETVEKİLİ ESAT KEMAL AYBAR'IN TEKLİFİ

1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa ek kanun teklifi

MADDE 1. — 1941 - 1942 - 1943 yıllarında komşu devletlere hicret eden ve yabancı devletlerde geçirdikleri müddet itibariyle Türk vatandaşlığından iskat edilmiş bulunan kimseler, bir defaya mahsus olmak üzere Türk vatandaşlığına kabul edilmişlerdir.

MADDE 2. — Ancak bu kabil vatandaşlarımızın işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye'ye yerleşmeleri ve bağlı buldukları vilâyetlerde en büyük mülkiye âmirine müracaat ederek Türk tabiiyetini kabul etmeleri şarttır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Dahiliye Vekili yürütür.

Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Vatandaşlık Kanununun onuncu maddesine iki fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/264)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Vatandaşlık Kanununun 10 ncu maddesine iki fıkra eklenmesine dair kanun teklifim, gerekçeyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerinizi rica ederim.

1 . 6 . 1962

Mardin Milletvekili
Mehmet Ali Arıkan

MUCİP SEBEPLER

Memleketimizin sağlık ve sosyal dâvasında tabiplerin ne büyük rolü bulunduğu malûmdur. Şu anda Türkiye Sağlık müesseselerinin Devlet ve belediyeler tarafından idare edilen kısmında 605 münhal yer mevcuttur. Sağlık durumumuz bu derece feci iken memlekette okuyup yetişmiş doktor tabiplerimizin dış ülkelere gidip orada çalışması yürekler acısıdır. Bilhassa ihtisas maksadı ile döviz alarak gidenler oralarda yani dış ülkelerde ihtisaslarını bitirdikten sonra yurda avdetten istinkâf ile dış ülkelerde hizmet vermeleri bugünkü ahval ve şerait önünde hoş karşılanması mümkün olmıyan bir harekettir. Memleket dövizini kendi şahsi emel ve saadet ve refahları uğruna harcayan bu kimselerin vatanla irtibatlarının bu şekil karşısında esef etmemek elden gelmemektedir.

Anayasamızın 54 ncü maddesi (hiçbir Türk vatana bağlılıkla bağdaşmıyan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz) demekte olduğuna göre, vatana bağlılık derecesi meydanda bulunan kimselerin artık vatandaşlıktan iskatı mümkün ve elzemdir. Gerçekten bugünkü Türk sağlık dâvasının acı durumu karşısında kanun teklifimizde Sağlık Bakanlığına dış ülkelerdeki tabiplerin durumunu inceleyip ihtiyaca göre bunların ana yurda çağırılması yetkisi verilmiş ve bu çağrıya rağmen verilecek zaman içinde avdet etmiyenler vatandaşlıktan iskat olunabilir. Her vatandaş fiil ve hareketleri ile vatana bağlılığını ispat eder. Vatanın sağlık dâvası facia halinde iken binlerce vatandaş doktorsuzluktan kıvranırken tabiplerimizin dış ülkelerde çalışmasına göz yumulamaz.

Kaldı ki, diğer bir kanun teklifimizle de doktorluğun cazip bir hale getirilmesi için tabiplere bazı şartlar dâhilinde tazminat verilmesi hususu derpiş edilmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan dış ülkelerden gelecek olanların derhal vazifelere tâyinleri kanunun bir âmir hükmü halinde tedvin olunmasına lüzum görülmüş ve ayrıca tâyinle gelecek olanlara da yolluk verilmesinde fayda mülâhaza olunmuştur.

Vatandaşlık Kanununun onuncu maddesinde (iskat olunabilir) tâbiri yerine (iskat olunur) tâbiri kullanılmış ve bu hususta da Sağlık Vekâletine ihtiyaca göre dış ülkelerdekileri çağırma ve bu çağrıdan sonra icabet edilmemesi halinde vatandaşlıktan iskat muamelesine tevessül yetkisi tanınmıştır. Bu izahattan da anlaşılacağı üzere dış ülkelerdeki tabiplerin re'sen vatandaşlıktan iskatı bahis konusu değildir.

Kanun teklifimiz Anayasamızın 54 ncü maddesinin ruh ve anlamına aykırı olmayıp bilâkis tamamen uygun ve mutabıktır. Ayrıca kanun teklifimizin antidemokratik olmadığını da belirtmek isteriz. Filvâki demokraside vatana, millete hizmet esastır. Vatanın ve milletin bahsettiği imkânlardan bilistifade hizmet imkân ve mevkiine sahibolduktan sonra, kendi milletine hizmetten kaçınanların hareketi asıl demokratik zihniyete, insanlığa, medeniyete ve fazilete aykırıdır.

MARDİN MİLLETVEKİLİ M. ALİ ARIKAN'IN TEKLİFİ

Vatandaşlık Kanununun onuncu maddesine iki fıkra eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Vatandaşlık Kanununun onuncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(Şu kadar ki bu gibiler duyulacak ihtiyaç karşısında vâkı tebliğ tarihinden itibaren tâyin edilecek müddet zarfında yurda avdet etmedikleri takdirde derhal vatandaşlıktan iskat olunabilirler.)

Verilecek emre imtisal ile yurda avdet edip vazife kabul edenler müracatları üzerine üç ay zarfında vazife verilmesi mecburidir, vazifeye tâyin edilerek çağrılanlara yolluk verilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Türk vatandaşlığı Kanununun 10 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/389)

Millet Meclisi Başkanlığına

23 Mayıs 1928 tarih ve 1312 sayılı «Türk vatandaşlığı Kanununun» 10 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

28 . 12 . 1962

İstanbul Milletvekili
R. Ülker

GEREKÇE

23 Mayıs 1928 tarihli ve 1312 sayılı «Türk vatandaşlığı Kanunu» nun 10 ncu maddesi «Ecnebi bir memlekette mukim oldukları halde beş seneden fazla bir müddet Türk şebhenderliklerinde kendilerini tescil ettirmemiş olan Türkleri Hükümet isterse vatandaşlıktan iskat eder» hükmünü taşımaktadır.

Bu hüküm antidemokratik ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Anayasamızın 54/3 ncu fıkrası hükmüne aykırı bulunmaktadır.

1951 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla kurulmuş bulunan Antidemokratik kanunları tesbitle görevli İlim Komisyonu ve son defa kurulmuş olan Bakanlıklararası Anayasaya aykırı kanunları tesbitle görevli Komisyon tarafından da Anayasaya aykırılığı ve antidemokratikliği kabul edilmiş olan bu hükmün kaldırılması zorunlu bulunmuştur.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ REŞİT ÜLKER'İN TEKLİFİ

Türk vatandaşlığı Kanununun 10 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 23 Mayıs 1928 tarih ve 1312 sayılı «Türk vatandaşlığı Kanununun» 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 10. — Ecnebi bir devletin askerlikten gayrı bir hizmetini deruhde etmiş olanlardan ka-

bul ettiği hizmetin tâyin olunacak müddet zarfında terki için Türkiye'de buldukları mahal hükümetleri ve ecnebi memleketinde Türk elçilik ve şebenderlikleri vasıtasıyla verilecek emre imtisal etmeyen veya Türkiye ile muharibolan bir devletin hizmetinde bilâ mezuniyet devam eden Türkler vatandaşlıktan ıskat olunabilir.

Türkiye'nin seferberlik ilân ettiği zamanda mecburi askerî hizmetleri ifa için vesaiti lâzime ile vâkı olacak resmî davete bilâ mazeret icabet eylemeyenlerden ve mürettep kıtalarına sevkleri esnasında veya bir kıtaya iltihaktan sonra firarla kanuni mehil zarfında avdet etmeyenlerden maliki ecnebiye kaçtıkları anlaşılıp da hilâfını ispat edemiyen ve mezuniyet ve tebdili hava veya memuriyet suretiyle Türkiye haricine azimet ettikleri halde müddet hitamında bilâ mazeret avdet etmiyerek firarî hükmünde kalan rübeî askeriye ashabiye mensubîn ve mükellefini askeriye-yi Hükümet isterse vatandaşlıktan ıskat eder.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

Geçici Komisyon

Esas No. 1/202, 2/18, 264, 389

Karar No. 2

14 . 6 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı ve Mardin Milletvekili Esat Kemal Aybar'ın, 1312 sayılı Türk vatandaşlığı Kanununa ek kanun teklifi ile Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Vatandaşlık Kanununun 10 neu maddesine iki fıkra eklenmesine dair olan kanun teklifi ve İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Türk Vatandaşlığı Kanununun 10 neu maddesinin değiştirilmesine dair olan kanun teklifi, teklif sahipleri ve ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Genel Kurulun 18 . 1 . 1963 tarihli 32 nei Birleşiminde kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzda görüşüldü :

Tekliflerin 1312 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine inhisar ettiğini, tasarının ise günün ihtiyaçlarını karşılayacak tarzda yeniden hazırlandığını nazarı itibara alan komisyonumuz, tasarı ve tekliflerin tevhidden görüşülmesini ve tasarının görüşmelere esas alınmasını kararlaştırmıştır.

1929 tarihinde tedvin edilmiş bulunan 1312 sayılı Kanunun, günümüzde artmış bulunan milletlerarası siyasi, sınıai, iktisadi, içtimai ve kültürel temaslar neticesinde vatandaşlık hukukunda kabul olunan prensiplere cevap veremediği ve esasen plân ve muhteva bakımından da noksanlıkları bulunduğu ve bu yüzden tatbikatta müşküllerle karşılaştığı ve mevzuubahis zorlukları bertaraf etmek maksadiyle, müzakere konusu tasarının hazırlandığı, ilgili Bakanlık temsilcisinin vermiş olduğu etraflı ve mukni izahattan anlaşılmiş olmakla, gerekçede serd edilen sebepler komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve tasarı prensip itibariyle müspet mütalâa olunarak maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tatbikatta her hangi bir yanlış anlayışa yer vermemek ve metne sarahat vermek gayesiyle 20 ve 25 nei maddelerin (b) fıkraları ile 27 nei maddedeki 1 yıl 2 yıla çıkarılmak suretiyle değiştirilmiş, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 ve 49 neu maddelerle, geçici 1 ve 2 nei maddeler

tasarıda olduğu gibi bırakılmış ve yapılan bu değişikliklerle tasarı kabul edilmiş ve mevzuun lüzum ve ehemmiyetine binaen tasarının öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temenniye şayan görülmüştür.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Kırklareli	Eskişehir	Çorum	Aydın
M. A. Eriş	Ş. Asbuzoğlu	A. Güler	M. Gedik
Bursa	Hatay	Kars	Kütahya
C. Perin	A. M. Bereketoğlu	L. Aküzüm	S. Tosbi
	Siirt	Zonguldak	
	C. Aydın	K. Esengin	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Türk vatandaşlığının kazanılması

I - KANUN YOLU İLE KAZANMA

1. Nesep ile

A) Doğum

MADDE 1. — Türkiye içinde veya dışında,

- Türk babadan olan,
- Türk anadan doğup da, babasının veya ülkesinde doğduğu devletin vatandaşlığını dogumla kazanamayan,
- Türk anadan evlilik dışında doğan çocuklar, doğumlarından başlayarak Türk vatandaşlarıdır.

B) Hal değişikliği

MADDE 2. — Yabancı anadan evlilik dışında doğan çocuk,

- Nesebinin tashihi,
 - Babalığın hükümle tahakkuk etmesi
 - Tanıma
- yollarından biriyle bir Türk vatandaşına nesep bağı ile bağlanırsa, doğumundan başlayarak Türk vatandaşı olur.

MİLLET MECLİSİ

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk vatandaşlığı kanunu tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Türk vatandaşlığının kazanılması

I - KANUN YOLU İLE KAZANMA

1. Nesep ile

A) Doğum

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) Hal değişikliği

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

C) *Evlât edinme*

MADDE 3. — Evlât edinme evlâtlığın vatandaşlığına tesir etmez. Ancak, küçük olan evlâtlık, vatansız olur veya anası babası bulunmaz veyahut nerede olduğu bilinmezse, bir Türk tarafından evlâtlığa alınmakla Türk vatandaşı olur.

2. *Doğum yeri ile*

MADDE 4. — Türkiye'de doğup da, ana veya babasının vatandaşlığını doğumla kazanamayan çocuklar, doğumlarından başlayarak Türk vatandaşlarıdır.

Türkiye'de bulunmuş çocuklar, aksi sabit olmadıkça, Türkiye'de doğmuş sayılır.

3. *Evlence ile*

MADDE 5. — Bir Türk ile evlenen yabancı kadın Türk vatandaşlığına geçmek istediğini 42 nci maddede gösterilen şekilde bildirdiği veya vatansız bulunduğu veyahut evlenmekle eski vatandaşlığını kaybettiği takdirde, Türk vatandaşlığını kendiliğinden kazanır.

Evlenmenin butlanına karar verilmesi halinde akitte hüsnüniyetli olan kadın, Türk vatandaşlığını muhafaza eder.

Butlanına karar verilmiş evlenmeden olan çocuklar, ana veya babaları hüsnüniyetli olmasalar dahi Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

II - YETKİLİ MAKAM KARARI İLE
KAZANMA

I - Vatandaşlığa alınma çeşitleri ve ikamet

A) *Genel olarak vatandaşlığa alınma*

MADDE 6. — Aşağıdaki şartları taşıyan yabancılar Bakanlar Kurulu kararı ile Türk vatandaşlığına alınabilirler.

Vatandaşlığa alınmasını isteyen kişi,

a) Kendi millî kanununa, vatansız ise Türk kanununa göre reşit olmalıdır.

b) Müracaat tarihinden geriye doğru son üç yılı kesintisiz geçmek şartıyla Türkiye'de beş yıl ikamet etmiş olmalıdır.

Geçici Ko.

C) *Evlât edinme*

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

2. *Doğum yeri ile*

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

3. *Evlence ile*

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - YETKİLİ MAKAM KARARI İLE
KAZANMA

I - Vatandaşlığa alınma çeşitleri ve ikamet

A) *Genel olarak vatandaşlığa alınma*

MADDE 6. — Tasarının 6 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

- c) Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini davranışı ile teyidemiş olmalıdır,
- ç) İyi ahlâk sahibi olmalıdır,
- d) Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden hastalığı bulunmamalıdır,
- e) Yeteri kadar Türkçe okuyup yazma bilmelidir,
- f) Türkiye'de kendisinin ve geçimi ile yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleke sahibolmalıdır.

B) *İstisnai vatandaşlığa alınma*

MADDE 7. — Aşağıdaki hallerde 6 ncı maddede şartlar aramaksızın, bir yabancı isteği üzerine İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla Türk vatandaşlığına alınabilir.

- a) Türk vatandaşlığını her ahngi bir şekilde kaybetmiş olanların sonradan doğmuş reşit çocukları,
- b) Bir Türkle evli olanlarla, bunların reşit çocukları,
- c) Türk soyundan olanlarla, eşleri ve reşit çocukları,
- ç) Bir Türk vatandaşı ile evlenme kararıyla Türkiye'de yerleşmiş olanlar,
- d) Türkiye'ye fabrika, imalâthane gibi sanayi tesisleri getiren ve bu sahada hizmeti geçen veya geçecek olan, sinai ve ticari bir teşekkülün sahip, hissedar veya müdürü bulunan veya bilim teknik ve sanat sahasında Türkiye'ye olağanüstü hizmeti düşünülen kimseler,
- e) Vatandaşlığa alınması Bakanlar Kurulunca faydalı veya zaruri görülenler,

C) *Yeniden vatandaşlığa alınma*

MADDE 8. — İçişleri Bakanlığı bu kanuna göre Türk vatandaşlığını kaybetmiş olanları, ikamet şartını aramaksızın, yeniden vatandaşlığa alabilirler. 35 nci madde hükmü saklıdır.

D) *Yabancıların ikameti*

MADDE 9. — Bir yabancı için ikamet Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye'de oturmaktır. Yabancıların, toplamı altı ayı geçmemek şartıyla Türkiye dışında bulunması ikamet süre-

Geçici Ko.

B) *İstisnai vatandaşlığa alınma*

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

C) *Yeniden vatandaşlığa alınma*

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

D) *Yabancıların ikameti*

MADDE 9. — Tasarının 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

sini kesmez. Ancak Türkiye dışında geçirdiği zaman ikamet süresinden sayılmaz.

Türkiye'de, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre ikametgâh sahibi olan yabancının, tedavi, öğrenim veya her hangi bir mücbir sebeple Türkiye dışına çıkması veya böyle bir sebeple Türkiye dışında kalması hallerinde, dışarda geçen zamanın toplamı altı ayı geçse dahi ikamet süresi kesilmiş olmaz.

2. Vatandaşlığa alınmada usul

A) Müracaat makamı

MADDE 10. — Türk vatandaşlığına alınma dileği 6 ncı madde gereğince vatandaşlığa alınmada ilgilinin oturduğu, 7 ve 8 nci maddeler gereğince vatandaşlığa alınmada, bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmirine, yabancı memlekette, Türk konsoloslughuna bir dilekçe ile sunulur.

Bu makamlarca tamamlanan evrak, gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

B) Soruşturma

MADDE 11. — Vatandaşlığa alınmasını isteyen kişi hakkında İçişleri Bakanlığınca tesbit edilecek esaslara göre soruşturma yapılarak gerekli şartların bulunup bulunmadığı araştırılır.

III - SEÇME HAKKI İLE KAZANMA

1. Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler

MADDE 12. — Aşağıdaki kişiler, Türk Medeni Kanununa göre reşit olmalarından başlayarak bir yıl içinde Türk vatandaşlığına dönebilirler :

a) Türk anadan doğup da Türk vatandaşlığını kazanamayanlar,

b) 30 ve 37 nci maddeler gereğince, ana-larına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler,

c) 32 ve 36 ncı maddeler gereğince ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler.

2. Vatandaşlığa alınmada usul

A) Müracaat makamı

MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) Soruşturma

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - SEÇME HAKKI İLE KAZANMA

1. Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

2. *Evlenme ile Türk vatandaşlığını kaybeden kadın*

MADDE 13. — 19 ncu madde uyarınca evlenme ile Türk vatandaşlığından ayrılan kadın bu evliliğin sona ermesinden başlayarak üç yıl içinde Türk vatandaşlığına dönebilir.

IV - VATANDAŞLIĞI KAZANMANIN SONUÇLARI

1. *Evlenmede çocuklar*

MADDE 14. — Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadının küçük çocukları,

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın vatansız bulunması,
- ç) Çocuğun vatansız olması,
- d) Velâyetin anada bulunması.

hallerinde, annelerine bağlı olarak Türk vatandaşları olurlar.

2. *Vatandaşlığa alınma*

A) *Eş*

MADDE 15. — Vatandaşlığa alınma eşin vatandaşlığına tesir etmez, ancak, vatansız kadın, kocasına bağlı olarak Türk vatandaşları olur.

B) *Çocuklar*

MADDE 16. — Küçük çocuklar Türk vatandaşlığına alınan babalarına bağlı olarak Türk vatandaşları olurlar.

Türk vatandaşlığına alınan kadının küçük çocukları

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın vatansız olması,
- ç) Çocuğun vatansız olması,
- d) Velâyetin anada bulunması,

hallerinde, annelerine bağlı olarak Türk vatandaşları olurlar.

3. *Seçme hakkı ile kazanma*

A) *Türk vatandaşlığını seçen kişinin eşi ve çocukları*

MADDE 17. — Bu kanunun, vatandaşlığı kazanmanın sonuçlarını düzenleyen 15 ve 16 ncı

Geçici Ko.

2. *Evlenme ile Türk vatandaşlığını kaybeden kadın*

MADDE 13. — Tasarımın 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - VATANDAŞLIĞI KAZANMANIN SONUÇLARI

1. *Evlenmede çocuklar*

MADDE 14. — Tasarımın 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

2. *Vatandaşlığa alınma*

A) *Eş*

MADDE 15. — Tasarımın 15 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) *Çocuklar*

MADDE 16. — Tasarımın 16 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

3. *Seçme hakkı ile kazanma*

A) *Türk vatandaşlığını seçen kişinin eşi ve çocukları*

MADDE 17. — Tasarımın 17 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

maddeleri 12 nci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına dönen kişilerin eşleri ve küçük çocukları hakkında da uygulanır.

B) Türk vatandaşlığını seçen kadının çocukları

MADDE 18. — Evlenme ile Türk vatandaşlığından ayrılan analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçük çocuklar, kadının 13 nci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına dönmesi halinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşı olurlar.

Kadına Türk vatandaşlığını kaybettiren evlenmeden olan küçük çocukları, 16 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hallerde seçme hakkını kullanan analarına bağlı olarak Türk vatandaşı olurlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk vatandaşlığının kaybı

I - KANUN YOLU İLE KAYIP

Evlenme

MADDE 19. — Yabancı ile evlenen Türk kadını kocasının millî kanunu evlenme sebebi ile kocanın vatandaşlığını kadına bahsettiği ve kadın kocasının vatandaşlığını seçtiğini 42 nci maddede gösterilen şekilde bildirdiği takdirde, Türk vatandaşlığını kaybeder.

Kadın kocasının vatandaşlığını belirli şartların gerçekleşmesi ile kazanıyorsa; Türk vatandaşlığı o tarihte kaybedilir.

II - YETKİLİ MAKAM KARARI İLE KAYIP

1. Vatandaşlıktan çıkma

A) Çıkma şartları

MADDE 20. — Türk vatandaşlığından çıkma, aşağıdaki şartlarla, Bakanlar Kurulunun iznine bağlıdır.

- Mümeyyiz ve reşit olmak,
- Muvazzaf askerlik hizmetini yapmış olmak veya yapmış sayılmak. Bakanlar Kurulunun

M. Meclisi

Geçici Ko.

B) Türk vatandaşlığını seçen kadının çocukları

MADDE 18. — Tasarının 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk vatandaşlığının kaybı

I - KANUN YOLU İLE KAYIP

Evlenme

MADDE 19. — Tasarının 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - YETKİLİ MAKAM KARARI İLE KAYIP

1. Vatandaşlıktan çıkma

A) Çıkma şartları

MADDE 20. — Türk vatandaşlığından çıkma, aşağıdaki şartlarla, Bakanlar Kurulunun iznine bağlıdır.

- Mümeyyiz ve reşit olmak,
- Muvazzaf askerlik hizmetini yapmış olmak veya yapmış sayılmak,

(S. Sayısı : 267)

Hü.

ca, muvazzaf askerlik hizmetini yapmış olmak kaydından istisna edilerek izin verilmesi mümkündür. Ancak, bu şekilde Türk vatandaşlığından çıkan şahıs, yeniden Türk vatandaşlığına alındığı takdirde, askerlik hizmetini yapmakla ödevlidir.

c) İradesi dışında her hangi bir sebeple başka bir devlet vatandaşı olmak veya başka bir devlet vatandaşlığını kazanacağı hakkında inandırıcı belirtiler bulunmak.

B) Müracaat makamı

MADDE 21. — Türk vatandaşlığından çıkma dileği, Türkiye içinde ilgilinin oturduğu yerin en büyük mülkiye âmirine, yurt dışında Türk Konsolosluğuna bir dilekçe ile sunulur.

Bu makamlarca tamamlanan evrak gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

C) Çıkma belgesi

MADDE 22. — Vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişi, aynı zamanda başka bir devlet vatandaşı ise çıkma belgesi kendisine derhal verilir.

Vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişi, başka bir devlet vatandaşı değil ise, çıkma belgesi, ilgili yabancı devlet vatandaşlığına girdiğini bildirir belgeyi gösterdiği zaman kendisine verilir.

Ç) Çıkma hükmü

MADDE 23. — 22 nci madde uyarınca çıkma belgesinin verilmesi ile Türk vatandaşlığı kaybedilir.

20 nci madde uyarınca verilen izin tarihinden başlayarak üç yıl içinde bu belge alınmamış ise, Türk vatandaşlığının kaybı kesinleşir.

2. Vatandaşlığa alınmanın iptali

MADDE 24. — Yetkili makam kararı ile vatandaşlığa alınma, ilgilinin yalan beyanı veya önemli hususları gizlemesi sonucu vukubulmuş ise, vatandaşlığa alınma kararı Bakanlar Kurulunca iptal edilir.

İlgilinin Türk vatandaşlığına alınmasından başlayarak beş yıl geçtikten sonra iptal kararı verilemez.

Geçici Ko.

Muvazzaf askerlik hizmetini yapmış olmak kaydından istisnası zaruri görülenler hakkında Millî Savunma Bakanlığınca izin verilmesi mümkündür. Ancak, bu şekilde Türk vatandaşlığından çıkan şahıs yeniden vatandaşlığa alındığı takdirde askerlik hizmetini yapmakla ödevlidir.

c) İradesi dışında her hangi bir sebeple başka bir devlet vatandaşı olmak veya başka bir devlet vatandaşlığını kazanacağı hakkında inandırıcı belirtiler bulunmak.

B) Müracaat makamı

MADDE 21. — Tasarının 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

C) Çıkma belgesi

MADDE 22. — Tasarının 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ç) Çıkma hükmü

MADDE 23. — Tasarının 23 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

2. Vatandaşlığa alınmanın iptali

MADDE 24. — Tasarının 24 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

3. Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler

A) Kaybettirme

MADDE 25. — Aşağıdaki kişilerin Türk vatandaşlığını kaybettiklerine İçişleri Bakanlığı tarafından karar verilebilir :

a) Türk vatandaşlığından çıkma izni almaksızın kendi istekleri ile yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar,

b) Yabancı bir devletin her hangi bir resmî hizmetinde bulunup da bu görevi bırakmaları kendilerine yurt dışında elçilik veya konsolosluklarımız, yurt içinde ise mahallî mülkiye âmirleri tarafından bildirilmesine rağmen, üç aydan az olmamak üzere verilecek münasip bir süre içinde kendi istekleriyle bırakmayanlar,

c) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin her türlü hizmetinde kendi istekleriyle Hükümetin izni olmaksızın çalışmaya devam edenler,

ç) Yurt dışında bulunup da muvazzaf askerlik görevini yapmak veya Türkiye'de savaş halinin ilânı üzerine, yurt dışında bulunup da yurt savunmasına katılmak için yazı ile, buna imkân bulunmadığı takdirde, ilgilinin bulunduğu yerde ilân suretiyle yapılacak resmî çağırma, mâzeretsiz olarak üç ay içinde icabet etmeyenler,

d) Sevk sırasında veya kıtalarına katıldıktan sonra yurt dışına kaçıp da kanuni süre içinde dönmiyenler,

e) Ordu mensupları ile askerlik görevini yapmakta olanlardan görev, izin, hava değişimi veya tedavi için yurt dışında bulunup da süresi bittiği halde mâzeretsiz olarak üç ay içinde geri dönmiyenler,

f) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra kesintisiz olarak en az yedi yıl Türkiye dışında oturan ve Türkiye ile ilgisini ve bağlılığını kesmediğine ve Türk vatandaşlığını muhafaza ettiğine dalâlet edecek resmî temas ve işlemleri bulunmayanlar.

(ç), (d) ve (e) bentlerine göre karar verilebilmesi için Millî Savunma Bakanlığının teklifi şarttır.

Geçici Ko.

3. Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler

A) Kaybettirme

MADDE 25. — Aşağıdaki kişilerin Türk vatandaşlığını kaybettiklerine İçişleri Bakanlığı tarafından karar verilebilir :

a) Türk vatandaşlığından çıkma izni almaksızın kendi istekleri ile yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar,

b) Yabancı bir devletin, Türkiye'nin millî menfaaterine uymayan veya memlekette ihtiyaç duyulan her hangi bir hizmetinde bulunup da Hükümetçe, bu görevi bırakmaları kendilerine yurt dışında elçilik veya konsolosluklarımız, yurt içinde ise mahallî mülkiye âmirleri tarafından bildirilmesine rağmen üç aydan az olmamak üzere verilecek münasip bir süre içerisinde kendi istekleriyle bırakmayanlar,

c) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin her türlü hizmetinde kendi istekleriyle Hükümetin izni olmaksızın çalışmaya devam edenler,

ç) Yurt dışında bulunup da muvazzaf askerlik görevini yapmak veya Türkiye'de savaş halinin ilânı üzerine, yurt dışında bulunup da yurt savunmasına katılmak için yazı ile, buna imkân bulunmadığı takdirde, ilgilinin bulunduğu yerde ilân suretiyle yapılacak resmî çağırma mâzeretsiz olarak üç ay içinde icabet etmiyenler,

d) Sevk sırasında veya kıtalarına katıldıktan sonra yurt dışına kaçıp da kanuni süre içinde dönmiyenler,

e) Ordu mensupları ile askerlik görevini yapmakta olanlardan görev, izin, hava değişimi veya tedavi için yurt dışında bulunup da süresi bittiği halde mâzeretsiz olarak üç ay içinde geri dönmiyenler,

f) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra kesintisiz olarak en az yedi yıl Türkiye dışında oturan ve Türkiye ile ilgisini ve bağlılığını kesmediğine ve Türk vatandaşlığını muhafaza ettiğine dalâlet edecek resmî temas ve işlemleri bulunmayanlar.

(ç) (d) ve (e) bentlerine göre karar verilebilmesi için Millî Savunma Bakanlığının teklifi şarttır.

Hü.

B) Çıkarma

MADDE 26. — Yurt dışında bulunup da, Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış emniyeti aleyhine faaliyette bulunan ve hakkında Türkiye'de ceza kovuşturması yapılmasına imkân bulunmayan ve yurda dönmesi için yapılan davete üç ay içinde mâzeretsiz olarak icabet etmiyen Türk vatandaşlığını sonradan kazanmış kişiler Bakanlar Kurulu kararı ile vatandaşlıktan çıkarılabilir.

Bu hüküm, Türkiye savaş halinde bulunduğu zaman, doğumla Türk vatandaşı olanlar hakkında da uygulanabilir.

III - SEÇME HAKKI İLE KAYIP

1. Türk vatandaşlığını kazanan çocuklar

MADDE 27. — Aşağıdaki Türk vatandaşları reşit olmalarından başlayarak bir yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler :

a) Analarına bağlı olarak doğumla Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı babalarının vatandaşlığını kazananlar,

b) Evlâthğa alınmakla Türk vatandaşı olanlar,

c) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar,

ç) Her hangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış olan ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşı olanlar,

Yukardaki hükümler gereğince vatandaşlıktan ayrılma, ilgiliyi vatansız kılacak ise, bu hak kullanılmaz.

2. Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadın

MADDE 28. — 5 nci madde uyarınca evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadınlar evliliğin sona ermesinden başlayarak üç yıl içinde, evlenmeden önce sahib oldukları Devlet vatandaşlığını muhafaza ettikleri veya bu vatandaşlığa dönebildikleri takdirde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler.

Geçici Ko.

B) Çıkarma

MADDE 26. — Tasarının 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - SEÇME HAKKI İLE KAYIP

1. Türk vatandaşlığını kazanan çocuklar

MADDE 27. — Aşağıdaki Türk vatandaşlığı reşit olmalarından başlayarak iki yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler :

a) Analarına bağlı olarak doğumla Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı babalarının vatandaşlığını kazananlar,

b) Evlâthğa alınmakla Türk vatandaşı olanlar,

c) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar,

ç) Her hangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış olan ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşı olanlar.

Yukardaki hükümler gereğince vatandaşlıktan ayrılma ilgiliyi vatansız kılacak ise, bu hak kullanılmaz.

2. Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadın

MADDE 28. — Tasarının 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - KAYBIN SONUÇLARI

1. Genel olarak yabancı muamelesi

MADDE 29. — Bu kanun gereğince Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler, kayıp tarihinden başlayarak yabancı muamelesine tâbi tutulur. İkamet, gayrimenkul edinme ve ferağı, miras ve çalışma gibi konularda ancak Türk kanunlarının yabancılara tanıdığı haklardan faydalanabilirler. 33 ve 35 nci maddeler hükümleri saklıdır.

2. Evlenmede çocuklar

MADDE 30. — Yabancı ile evlenmek suretiel 19 ncu madde gereğince Türk vatandaşlığını kaybeden kadının küçük çocukları;

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın vatansız olması.

Hallerinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Bu fıkra gereğince Türk vatandaşlığının kaybı, çocuk 15 yaşından büyük ise, yazılı muvafakatine bağlıdır.

Yukardaki fıkra gereğince Türk vatandaşlığının kaybı çocukları vatansız kılacak ise, çocuklar Türk kalırlar.

3. Vatandaşlıktan çıkma

A) Eş

MADDE 31. — Vatandaşlıktan çıkma, eşin vatandaşlığına tesir etmez.

B) Çocuklar

MADDE 32. — Küçük çocuklar, Türk vatandaşlığından çıkan babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler.

Ananın Türk vatandaşlığından çıkması küçük çocuğun vatandaşlığına tesir etmez. Ancak, vatandaşlıktan çıkan ananın küçük çocukları,

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın yabancı olması,
- ç) Velâyetin anada bulunması.

Hallerinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Şu kadar ki, velâyetin anada bulunması halinde onbeş yaşından küçük çocuğun anaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını

IV - KAYBIN SONUÇLARI

1. Genel olarak yabancı muamelesi

MADDE 29. — Tasarının 29 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

2. Evlenmede çocuklar

MADDE 30. — Tasarının 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

3. Vatandaşlıktan çıkma

A) Eş

MADDE 31. — Tasarının 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) Çocuklar

MADDE 32. — Tasarının 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Geçici Ko.

kaybetmesi için Türk babanın yazılı muvafakati şarttır.

Baba veya anaya bağlı olarak vatandaşlığın kaybı; çocuk, onbeş yaşından büyük ise, yazılı muvafakatine bağlıdır.

Yukardaki hükümler gereğince vatandaşlığın kaybı, çocukları vatansız kılacak ise, çocuklar Türk kalırlar.

4. *Vatandaşlığın iptali*

MADDE 33. — İptal kararı ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşı olmuş eş ve çocuklar hakkında da hüküm ifade eder.

İptal kararının hükümleri geriye yürümez.

Vatandaşlığı iptal edilenlerin mallarının tasfiyesi ile kendilerinin sınır dışı edilmeleri lüzumlu görüldüğü takdirde bu husus iptal kararında belirtilir. Bu gibiler en geç bir yıl içinde Türkiye'deki mallarını tasfiye ederek ikâmetgâh ve iş merkezlerini yurt dışına nakil ve memleketi terketmek zorundadır. Aksi halde, malları Hazinece satılarak bedelleri nam ve hesaplarına millî bir bankaya yatırılır ve kendileri de sınır dışı edilir. Bu kişiler iptal kararı aleyhine Danıştaya baş vurdukları takdirde, mallarının tasfiyesi ve sınır dışı işlemleri dâva sonuna bırakılır.

5. *Kaybettirme ve çıkarma*

A) *Genel olarak*

MADDE 34. — Kaybettirme ve çıkarma kararları şahsidir. İlgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez.

B) *Çıkarma*

MADDE 35. — 26 ncı madde gereğince vatandaşlıktan çıkarılan kişilerin Türkiye'de bulunan malları Hazinece tasfiye edilir. Ve bedelleri nam ve hesaplarına millî bir bankaya yatırılır. Bu kişiler çıkarma kararı aleyhine Danıştaya başvurduğu takdirde malların tasfiyesi dâva sonuna bırakılır.

Bu gibiler Türkiye'de yerleşmemek ve genel hükümlere tabi olmak şartıyla Türkiye'ye gelebilirler.

Vatandaşlıktan çıkarma kararının ilgiliye tebliğinden veya Resmî Gazete ile yayınlanma-

4. *Vatandaşlığın iptali*

MADDE 33. — Tasarının 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

5. *Kaybettirme ve çıkarma*

A) *Genel olarak*

MADDE 34. — Tasarının 34 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) *Çıkarma*

MADDE 35. — Tasarının 35 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İİü.

Geçici Ko.

sından önce Türkiye'ye dönenler hakkında vatandaşlıktan çıkarma işlemi durdurulur.

Türk vatandaşlığından çıkarılanlar hiçbir şekilde yeniden Türk vatandaşlığını kazanamazlar.

6. Seçme hakkı ile kayıp

A) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığından ayrılan kişinin eşi ve çocukları

MADDE 36. — Bu kanunun vatandaşlıktan çıkmanın sonuçlarını düzenliyen 31 ve 32 nci maddeleri, 27 nci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılan kişilerin eşleri ve küçük çocukları hakkında da uygulanır.

B) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığından ayrılan kadının çocukları

MADDE 37. — Evlenme ile Türk vatandaşlığına geçen analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan küçük çocuklar, kadının 28 nci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılması halinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler.

Kadına Türk vatandaşlığını kazandıran evlenmeden olan küçük çocukları, 32 nci maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen şartlarla seçme hakkını kullanan analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türk vatandaşlığının ispatı ve yargı yolu

I - TÜRK VATANDAŞLIĞININ İSPATI

1. İspat şekli

MADDE 38. — Türk vatandaşlığının ispatı her hangi bir şekle tabi değildir.

Aşağıdaki resmî kayıt ve belgelerle benzerleri, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder.

- a) Türkiye Cumhuriyeti nüfus sicili kayıtları,
- b) Nüfus hüviyet cüzdanları,

6. Seçme hakkı ile kayıp

A) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığından ayrılan kişinin eşi ve çocukları

MADDE 36. — Tasarının 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığından ayrılan kadının çocukları

MADDE 37. — Tasarının 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türk vatandaşlığının ispatı ve yargı yolu

I - TÜRK VATANDAŞLIĞININ İSPATI

1. İspat şekli

MADDE 38. — Tasarının 38 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

c) Pasaport ve pasaport yerine geçen belgeler,

ç) Türk konsolosluklarınca verilen vatandaşlık ilmühaberleri.

2. İdari makamlar

MADDE 39. — Bir kimsenin Türk vatandaşlığı olup olmadığı hakkında Türk makamlarınca tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus İçişleri Bakanlığından sorulur.

II - YARGI YOLU

1. Danıştay

MADDE 40. — Türk vatandaşlığı hakkında idari makamlarca her ne şekilde olursa olsun verilen kararlar aleyhine Danıştaya başvurulabilir.

2. Danıştay dışı yargı organları

MADDE 41. — Danıştay dışında her hangi bir Türk yargı organınca bir kimsenin Türk vatandaşı olup olmadığı iddia edilir veya ilgili organ tarafından tereddüde düşülürse bu husus İçişleri Bakanlığında sorulur. İçişleri Bakanlığı en geç bir ay içinde kararını bildirir.

İçişleri Bakanlığınca verilen kararın dâvaya bakmakta olan mahkeme tarafından tebliğinden başlayarak onbeş gün içinde taraflarca Danıştaya başvurulmadığı takdirde ilgili bakanlık kararı kesinleşir.

İkinci fıkrada belirtilen şekilde Danıştaya başvurulursa bakılmakta olan dâva Danıştay kararına kadar durdurulur. Sözü edilen fıkra gereğince yapılan müracaatları Danıştay üç ay içinde kesin olarak karara bağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

I - Evlenmede vatandaşlıkla ilgili beyan

MADDE 42. — 5 ve 19 ncu maddelerdeki beyanlar,

a) Evlenme, evlendirmeye yetkili Türk makamları önünde yapıldığı takdirde, evlenme sırasında o makama,

Geçici K.

2. İdari makamlar

MADDE 39. — Tasarının 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - YARGI YOLU

1. Danıştay

MADDE 40. — Tasarının 40 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

2. Danıştay dışı yargı organları

MADDE 41. — Tasarının 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

I - Evlenmede vatandaşlıkla ilgili beyan

MADDE 42. — Tasarının 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Geçici Ko.

b) Evlenme, evlendirmeye yetkili yabancı makamlar önünde yapıldığı takdirde evlenmeyi tescil ile görevli Türk makamlarına, evlenme akdinden başlayarak bir aylık süre içinde, yazılı olarak yapılır.

Birinci fıkraya uygun olarak yapılan beyanı el'an makam evlenmenin tesciline ait muameleli evrak ile birlikte, bunu ilgili nüfus memurluğuna gönderir.

II - Seçme hakkını kullanma şekli

MADDE 43. — 17, 18, 36 ve 37 nci maddeler uyarınca seçme hakkı İçişleri Bakanlığına yazılı bildiriye bulunmak suretiyle kullanılır.

III - Maddi hataların düzeltilmesi

MADDE 44. — Bu kanuna göre alınan kararlarda maddi bir hata bulunduğu sonradan anlaşılırsa bu kararı veren makam düzeltme veya değiştirme kararı alabilir.

IV - Yetki devri

MADDE 45. — Bakanlar Kurulu bu kanunla kendisine verilen yetkilerin tamamını veya bir kısmını İçişleri Bakanlığına devredebilir.

V - Resmî Gazete ile yayın

MADDE 46. — Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybı kararları, ilgilinin İçişleri Bakanlığının teklifindeki tam hüviyetleri ile Resmî Gazetede yayınlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son hükümler

I - Kaldırılan kanun ve hükümler

MADDE 47. — 431 sayılı Kanunla ekleri ve İskân Kanununun vatandaşlıkla ilgili hükümleri saklı kalmak şartıyla 1041 ve 1312 sayılı kanunlarla bu kanuna aykırı diğer hükümler kaldırılmıştır.

II - Seçme hakkını kullanma şekli

MADDE 43. — Tasarının 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - Maddi hataların düzeltilmesi

MADDE 44. — Tasarının 44 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Yetki devri

MADDE 45. — Tasarının 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

V - Resmî Gazete ile yayın

MADDE 46. — Tasarının 46 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son hükümler

I - Kaldırılan kanun ve hükümler

MADDE 47. — Tasarının 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

II - GEÇİCİ HÜKÜMLER

Kayıp kişiler

GEÇİCİ MADDE 1. — Milli Mücadeleden sonra «avdeti gayri caizdir.» şerhini havi Büyük Millet Meclisi Hükümeti veya işgal devletlerinin İstanbul temsilcileri tarafından verilen pasaportlarla veya belgeleri olmaksızın Türkiye'den 1930 yılının sonuna kadar ayrılmış bulunup da halen ölü veya sağ oldukları bilinmeyen ve nüfus sicillerinde, kayıtlı bulunmaları dolayısıyla hukukan Türk vatandaşlığını muhafaza eden kişiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk vatandaşlığını kaybetmiş sayılarak nüfus sicillerine o yolda meşruhat verilir.

Iskat edilenlere verilen talep hakkı

GEÇİCİ MADDE 2. — Tabiiyeti Osmaniye Kanunnamesi ile 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre iskat edilmiş doğuştan Türk vatandaşı olan kişiler bu kanunun yürürlük tarihinden başlayarak bir yıl içinde yeniden Türk vatandaşlığına girmek isteğinde buldukları ve vatandaşlığa alınmalarında bir sakınca görülmediği takdirde, haklarında bu kanunun 8 nci maddesini uygulamaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

III - YÜRÜRLÜK

MADDE 48. — Bu kanun yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer .

IV - YÜRÜTME

MADDE 49. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür. 9.5.1962

Başbakan <i>İsmet İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı <i>A. Eyidoğan</i>
Devlet Bakanı <i>T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>H. O. Bekata</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Devlet Bakanı <i>N. Su</i>
Adalet Bakanı <i>S. Kurutluoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sançar</i>
İçişleri Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>

Geçici Ko.

II - GEÇİCİ HÜKÜMLER

Kayıp kişiler

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Iskat edilenlere verilen talep hakkı

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - YÜRÜRLÜK

MADDE 48. — Tasarının 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - YÜRÜTME

MADDE 49. — Tasarının 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maliye Bakanı <i>Ş. İnan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>H. İncesulu</i>
Bayındırlık Bakanı <i>E. Paksüt</i>	Ticaret Bakanı <i>İ. Gürsan</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>S. Seren</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>Ş. Buladoğlu</i>
Tarım Bakanı <i>C. Oral</i>	Ulaştırma Bakanı <i>C. Akyar</i>
Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>
Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı <i>K. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İs. Bakanı <i>M. Güven</i>